

11.05.2015

Raport anual 2014

Raport anual, 2014 ^[1]

Sumar

Mediul extern

În anul 2014, au fost consemnate mai multe evenimente importante care au metamorfozat traiectoria economiei mondiale. În prim plan, s-a evidențiat reducerea semnificativă a prețului petrolului în a doua jumătate a anului, fapt ce a bulversat economiile țărilor exportatoare de petrol. Anul 2014 a fost caracterizat și de volatilitatea excesivă a piețelor valutare, de remarcat mișcările importante de politică monetară, precum finalizarea programului de relaxare cantitativă (QE3) de către Sistemul Rezervelor Federale și reducerea ratelor dobânzilor la limita inferioară zero de către Banca Centrală Europeană. Diminuarea cererii la nivel mondial, alimentată de reducerea activității economiilor emergente, a avut un impact contractor asupra prețurilor la materiile prime. Totodată, în anul 2014, recolta de produse agricole, în special de grâu și alte cereale, la nivel mondial, a atins maximum din ultimii ani, ceea ce a generat diminuarea prețurilor la produsele alimentare și a intensificat comerțul, astfel încercându-se suplینirea stocurilor epuizate în ultimii ani. În regiune, activitatea economică a fost periclitată de evoluția economiei Federației Ruse în contextul impunerii treptate a sancțiunilor economice de către UE și alte economii avansate. Astfel, dacă în prima jumătate a anului, în regiune au persistat presiunile dezinflaționiste, spre sfârșit de an, deprecierea în lanț a valutei regionale au declanșat intensificarea presiunilor inflaționiste cu impact major în primele luni ale anului 2015. De asemenea, criza regională a fost aprofundată de embargourile impuse de Federația Rusă unor economii, printre care și Republicii Moldova, fapt care a condus la înregistrarea pierderilor în sectorul industriei alimentare și la reorganizarea parțială a comerțului extern regional. Totuși, pe fundalul intensificării presiunilor inflaționiste și a volatilității excesive a piețelor valutare, autoritățile monetare din regiune au adoptat politici monetare cu caracter restrictiv, pentru moment acestea fiind în detrimentul stimulării creșterii economice.

Evoluții ale activității economice

În anul gestionar, economia Republicii Moldova a înregistrat o evoluție pozitivă, dar inferioară celei din anul 2013, consemnându-se o creștere de 4.6 la sută a PIB. În prima jumătate a anului creșterea economică a fost susținută, în cea mai mare parte, de majorarea semnificativă a exporturilor. În a doua jumătate a anului, cererea internă a fost factorul primordial al dinamicii pozitive a activității economice. Aceasta însă a fost atenuată considerabil de contractarea exporturilor în urma impunerii unor restricții de către Federația Rusă pentru produsele autohtone. În ansamblu, în anul 2014, pe fundalul majorării venitului disponibil, consumul final al gospodăriilor populației s-a majorat cu 2.9 la sută. Investițiile au înregistrat o dinamică mai pronunțată, astfel, formarea brută de capital fix a crescut cu 10.1 la sută comparativ cu anul 2013. Consumul administrației publice a consemnat o contractare de 0.6 la sută. În pofida creșterii cererii interne, importurile au avut o creștere ușoară, doar de 0.4 la sută. Dinamica anuală a exporturilor a fost, la fel una modestă, acestea majorându-se cu 1.1 la sută. Similar anului 2013, în 2014 agricultura a avut un impact substanțial asupra evoluției PIB, realizând un spor cu 8.2 la sută și favorizând creșterea industriei cu 7.2 la sută. În anul 2014, s-a consemnat majorarea populației economice active și diminuarea ratei șomajului.

Evoluția inflației

În anul 2014, Banca Națională a Moldovei a creat condițiile necesare pentru încadrarea inflației în intervalul de ± 1.5 puncte procentuale de la ținta de 5.0 la sută. Astfel, pe durata a 35 luni inflația s-a plasat în interiorul intervalului de variație. La începutul anului 2014, ritmul anual al inflației a continuat dinamica ascendentă din a doua parte a anului 2013, majorându-se de la 5.1 la sută în luna ianuarie până la 5.8 la sută în luna aprilie. Această dinamică a fost imprimată, în mare parte, de evoluția prețurilor la produsele alimentare și a inflației de bază sub presiunea tendinței de depreciere a monedei naționale față de dolarul SUA observată din toamna anului 2013. Ulterior, sub influența diminuării ritmului anual de creștere a prețurilor la produsele alimentare în contextul unui an agricol bun, ritmul anual al IPC a cunoscut o dinamică mai modestă. Astfel, după trecerea episodică din luna mai a inflației în banda inferioară a intervalului sus-menționat, înregistrând nivelul de 4.7 la sută, în lunile de vară, ritmul anual a consemnat în medie valoarea de 5.1 la sută. Spre sfârșitul anului 2014, odată cu materializarea mai pronunțată a consecințelor recoltei bogate de fructe și legume, precum și a embargoului la unele produse autohtone, ritmul mediu anual a revenit în partea inferioară a intervalului de variație de la ținta inflației, înregistrând valoarea de 4.8 la sută.

Promovarea politicii monetare

Cuantificând situația macroeconomică, tendințele și estimările indicatorilor macroeconomici pe termen mediu, perspectivele inflației pe termen scurt și mediu în condițiile eventualelor incertitudini și provocări din perioada de referință, precum și în scopul ancorării presiunilor dezinflaționiste, Banca Națională a Moldovei a promovat pe parcursul anului 2014 o politică monetară cu caracter stimulat în condițiile unei cereri agregate reduse.

Totodată, în luna decembrie 2014, conduita politicii monetare a fost afectată de complexitatea balanței riscurilor atât interne, cât și externe, cu accentuarea treptată a riscurilor inflaționiste. În condițiile respective, Banca Națională a Moldovei a fost nevoită să întreprindă măsuri preventive de înăsprire graduală a politicii monetare, pentru a combate presiunile inflaționiste din partea prețurilor reglementate și a deprecierei monedei naționale. În acest context, membrii Consiliului de administrație al BNM, în ședințele din 11 decembrie și 29 decembrie 2014, au decis prin vot unanim să majoreze rata dobânzii de politică monetară cu 1.0 și respectiv 2.0 puncte procentuale, de la 3.5 la 6.5 sută anual.

Ulterior, în cadrul ședințelor Consiliului de administrație din 29 ianuarie și 17 februarie 2015, procesul de majorare a ratei de bază a fost continuat în condițiile de accentuare a tendinței de depreciere a monedei naționale, fiind emise două decizii de sporire a indicatorului cu 2.0 și 5.0 puncte procentuale, respectiv, de la 6.5 la sută până la 13.5 la sută. La fel, în scopul sterilizării surplusului de lichiditate format pe parcursul ultimelor luni ale anului 2014 și ameliorării mecanismului de transmisie a deciziilor de politică monetară, la ședința Consiliului de administrație din 29 ianuarie 2015 a fost adoptată hotărârea de a majora norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă de la 14.0 la 18.0 la sută din baza de calcul.

Deciziile respective a avut drept scop ancorarea anticipațiilor inflaționiste prin prisma consolidării perspectivelor de menținere a ratei inflației în interiorul intervalului de variație de ± 1.5 puncte procentuale de la ținta de 5.0 la sută.

Ajustarea condițiilor monetare din perspectiva obiectivului politicii monetare s-a realizat prin intermediul politicii ratei dobânzii, susținută de gestionarea fermă a lichidității de către banca centrală. În cadrul celei din urmă, rolul principal au continuat să-l dețină operațiunile de piață monetară, facilitățile permanente și mecanismul rezervelor minime obligatorii.

Setul de instrumente ale politicii monetare, utilizat de BNM corespunzător cadrului operațional în vigoare, s-a dovedit a fi adecvat cerințelor de implementare a politicii monetare. Pe parcursul anului 2014, BNM a continuat să exercite controlul asupra lichidității din sistemul bancar, în condițiile restrângerii treptate a excesului de lichiditate.

Regimul de funcționare a facilităților permanente (depozite și credite overnight) stabilit pentru anul 2014 a permis băncilor gestionarea eficientă a lichidităților proprii și a oferit Băncii Naționale a Moldovei un plus de flexibilitate în realizarea politicii monetare.

În anul 2014, mecanismul rezervelor obligatorii a exercitat în continuare funcția de control monetar aflată în strânsă corelație cu cea de gestionare a lichidității de către BNM și a rămas la nivel de 14.0 la sută din baza de calcul. Spre sfârșitul anului 2014, rezervele obligatorii au avut o evoluție specifică ca urmare a instituirii unui regim distinct al rezervelor obligatorii pe durata moratoriului la băncile sub administrare specială.

BNM a intervenit pe piața valutară internă pe parcursul anului 2014 preponderent în calitate de vânzător de valută străină, în contextul politicii monetare promovate de BNM, precum și în scopul atenuării fluctuațiilor excesive ale cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA. Gradul de acoperire a vânzărilor nete de valută străină către persoanele juridice prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice a fost negativ pe tot parcursul anului. Se remarcă faptul că în general, în 2014, piața valutară internă a resimțit un deficit de lichidități în valută străină, înregistrând un decalaj profund între cererea și oferta de valută pe piața valutară internă comparativ cu anii precedenți. În contextul acestor evoluții, precum și în limitele politicii monetare promovate pe parcursul anului 2014, insuficiența de valută străină înregistrată pe piața locală a fost parțial acoperită prin intervențiile nete de vânzare a 418.1 milioane dolari SUA.

La finele anului 2014, activele oficiale de rezervă s-au cifrat la 2156.6 milioane dolari SUA, micșorându-se cu 23.5 la sută față de finele anului 2013 și acoperind circa 3.8 luni de import (în 2013 acoperind 4.8 luni de import).

Sistemul bancar

La 31 decembrie 2014, în Republica Moldova funcționau 14 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei, inclusiv 4 sucursale ale băncilor și grupurilor financiare străine.

Evoluția indicatorilor agregați pentru anul 2014 a fost puternic distorsionată de unele tranzacții efectuate în proporții deosebit de mari la Banca de Economii S.A., B.C. "BANCA SOCIALĂ" S.A. și B.C. „UNIBANK” S.A., fapt ce a determinat Banca Națională a Moldovei, prin Hotărârile Consiliului de administrație nr. 248 din 27 noiembrie 2014 și nr. 253 din 30 noiembrie 2014, să instituie administrarea specială asupra Băncii de Economii S.A. și respectiv asupra BC „BANCA SOCIALĂ” S.A., iar prin HCA nr. 275 din 12 decembrie 2014 a fost instituită supravegherea specială asupra B.C. “UNIBANK” S.A., ulterior prin HCA nr. 296 din 30 decembrie 2014 a fost instituită administrarea specială și la B.C. “UNIBANK” S.A.

Capitalul de gradul I pe sectorul bancar a atins valoarea de 8707.3 milioane lei, majorându-se, comparativ cu finele anului 2013, cu 781.0 milioane lei (9.9 la sută). La situația din 31 decembrie 2014, mărimea capitalului de gradul I al băncilor corespundea capitalului minim necesar (norma ≥ 200 milioane lei).

Creșterea capitalului de gradul I în anul 2014 a fost determinată de profitul obținut în mărime de 778.2 milioane lei și de emisiunile de acțiuni efectuate de către 4 bănci în sumă de 398.2 milioane lei. De asemenea, BCR Chișinău S.A. a efectuat emisiunea de acțiuni din contul datoriilor subordonate cu transferarea lor ulterioară în capitalul social al băncii în mărime de 35.6 milioane lei. Concomitent, a avut loc majorarea mărimii calculate, dar nerezervate a reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale cu 168.9 milioane lei (6.0 la sută) și majorarea imobilizărilor necorporale nete cu 41.6 milioane lei (15.7 la sută). Totodată, pe parcursul anului de referință, 5 bănci au achitat dividende în sumă totală de 254.4 milioane lei.

Media suficienței capitalului ponderat la risc la 31 decembrie 2014 a constituit 13.2 la sută, micșorându-se cu 9.8 puncte procentuale comparativ cu finele anului 2013 și este sub limita minimă admisibilă de 16.0 la sută. La situația din 31 decembrie 2014, acest indicator nu era respectat de către două bănci aflate în administrare specială, constituind respectiv 2.6 la sută și 3.2 la sută, în timp ce media pe sector fără băncile în administrare specială reprezenta 21.7 la sută.

Activele totale au constituit 97584.4 milioane lei, majorându-se comparativ cu finele anului 2013 cu 21394.3 milioane lei (28.1 la sută). Creșterea activelor a 11 bănci (fără cele aflate în administrare specială) a constituit 4032.0 mil. lei (7.2 la sută) și este mai mică decât creșterea activelor a celor 3 bănci aflate în administrare specială, la care activele au crescut cu 17362.3 milioane lei (85.9 la sută).

Ponderea creditelor neperformante nete în capitalul normativ total s-a micșorat cu 2.3 puncte procentuale, constituind 14.2

la sută la 31 decembrie 2014.

Pentru anul 2014, rentabilitatea activelor și rentabilitatea capitalului băncilor licențiate au înregistrat valoarea de 0.9 la sută și corespunzător 6.4 la sută, micșorându-se față de finele anului 2013 cu 0.6 puncte procentuale și respectiv cu 3.0 puncte procentuale.

Marja netă a dobânzii a constituit 3.8 la sută la 31 decembrie 2014, fiind practic la același nivel cu finele anului 2013.

Valoarea indicatorului lichidității pe termen lung a constituit 1.5, fiind peste limita maximă admisibilă. La situația din 31 decembrie 2014, acest indicator era respectat, cu excepția unei bănci aflate în administrare specială. Valoarea indicatorului lichidității curente a constituit 21.6 la sută, cerința privind acest indicator fiind respectată de către bănci, cu excepția celor 3 bănci la care a fost instituită administrarea specială.

See also

Tags

[Politică monetară](#) ^[2]

[Sistemul de plăți](#) ^[3]

[Piața valutară](#) ^[4]

[Piața monetară](#) ^[5]

[supraveghere](#) ^[6]

[strategia](#) ^[7]

Source URL:

<http://bnm.md/en/node/51563>

Related links:

[1] http://bnm.md/files/RA_main_ro.pdf [2] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Politică monetară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Politică%20monetară) [3] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Sistemul de plăți](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Sistemul%20de%20plăți) [4] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piața valutară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piața%20valutară) [5] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=Piața monetară](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Piața%20monetară) [6] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=supraveghere](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=supraveghere) [7] [http://bnm.md/en/search?hashtags\[0\]=strategia](http://bnm.md/en/search?hashtags[0]=strategia)